

Srđan Blagovčanin, izvršni direktor Transparency Internationala BiH BiH je po korupciji najgora u regionu

Poseban problem koji BiH ima jeste problem političke korupcije na najvišim nivoima vlasti, koji se manifestuje kroz direktne ilegalne transfere iz budžeta, zloupotrebe u javnim nabavkama, procese privatizacije, zloupotrebe u javnim preduzećima

Razgovarala: Minela PAMUK

Transparency International BiH je osnovan prije jedanaest godina. Punopravni je ogranak globalnog pokreta Transparency International. Njegova primarna misija jeste borba protiv korupcije i nije nebitno naglasiti da je upravo TIBiH prvi punopravni ogranak u regiji zapadnog Balkana.

Sukob interesa

TI se od početka bavi sa tri vrste aktivnosti. To bi bio monitoring antikorupcionih reformi u zemlji, dakle, onoga što se dešava kada je u pitanju borba protiv korupcije, monitoring procesuiranja korupcije, monitoring rada parlamenata na usvajanju zakona, rada izvršne vlasti i agencija za provođenje zakona. Sljedeći segment kojim se TI bavi je pružanje pravne pomoći ljudima koji su žrtve ili svjedoci korupcije, a treći segment je zagovaranje provođenja reformi, dakle, pokušaj uticaja u procesu donošenja odluka na unapređenju zakonskog okvira osnaživanja institucija za borbu protiv korupcije.

• Čime je TIBiH okupiran u posljednje vrijeme?

- Ono što je sada aktuelno jeste projekt koji radimo u oblasti visokog obrazovanja na identifikovanju pitanja i problema korupcije na području visokog obrazovanja, a aktuelne su i posljednje izmjene zakona o sukobu interesa i zakona političkih partija. Izrazili smo u tom smislu i svoju zabrinutost i uputili pisma relevantnim institucijama jer smatramo da rješenja koja su predložena od interesorne radne grupe ne predstavljaju korak naprijed. U tim prijedlozima je predviđen puno uži obuhvat ljudi koji se mogu nalaziti u sukobu interesa i biti bitno oslabljeni. Također, i u zakonu o finansiranju političkih partija, u ovom prijedlogu nisu predviđena rješenja koja su predložena i od TI-ja, koja bi znatno mogla unaprijediti tu oblast.

• S obzirom na to da je TIBiH uistinu

istrajan u borbi protiv korupcije, imate li prijedlog - kako konačno krenuti u obračun sa ovom pošasti?

- Smatramo da korupcija predstavlja jedan od velikih problema s kojim se bosanskohercegovačko društvo i država suočavaju. Razmjere tog problema su ogromne i smatramo da je on ne samo prepreka provođenju reforme već prijeteći da ugrozi sve ono što je postignuto do sada na gradnji institucija. Naprosto je nemoguće reformisati bilo koju oblast ukoliko ne počnemo rješavati probleme: ne možemo provesti reformu pravosuđa ako se ne suzbije korupcija u pravosuđu, ili reformu obrazovanja ili javne uprave, ili bilo koji segment koji treba da bude reformisan u

Skupljanje prijava

- Transparency International ima centar za pružanje pravne pomoći, u okviru kojeg je otvorena i besplatna linija, gdje građani mogu anonimno prijaviti slučaj korupcije TI-ju. Također, dobijamo informacije i od ljudi iz samih institucija koje dostavljaju dokumente TI-ju i drugim institucijama, putem medija i to su, u principu, neki načini gdje mi dobijamo informacije na osnovu kojih se obračamo institucijama i pokušavamo da ukazujemo na te probleme.

okviru tih procesa pristupanja Evropskoj uniji. Poseban problem koji BiH ima jeste problem političke korupcije. To je problem na najvišim nivoima vlasti, koji se manifestuje kroz direktne ilegalne transfere iz budžeta, kroz zloupotrebe u javnim nabavkama, kroz procese privatizacije, kroz zloupotrebe u javnim preduzećima, i to naprosto čini ogromnu štetu državi. Sa druge strane, pravosuđe ne uspijeva da procesuirati jedan ozbiljniji slučaj u koji je umiješan visoki zvaničnik iz političke ili državne administracije.

• Gdje smo danas na ljestvici zastupljenosti korupcije?

- BiH dijeli 91. i 94. mjesto na globalnoj rang-listi Transparency Internationala. Ako uporedimo sa zemljama regiona, onda smo na daleko najgoroj poziciji, osim Kosova, i ono što je poseban problem jeste da ne postoji napredak u posljednjih nekoliko godina. U isto vrijeme, sve zemlje zapadnog Balkana su ostvarile neki napredak u borbi protiv korupcije, dok BiH, nažalost, tapka u mjestu i nije napravila nikakav poseban iskorak, osim nekih formalnih iskoraka kao što je donošenje zakona o uspostavi Agencije za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije. Problem je da se i taj zakonski okvir koji se usvaja ne implementira. Uzmimo u obzir situaciju sa Agencijom za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije. Oni praktično ni tri godine poslije formiranja nemaju niti zaposlenih, nemaju ni pravilnik ni sistematizaciju. Dakle, Agencija praktično postoji samo na papiru.

• Kako se onda boriti protiv korupcije i s kim?

- U situaciji kada je stanje u tolikoj mjeri zapušteno i kada je problem korupcije toliko veliki kao što je to slučaj u BiH, ne postoje brza rješenja. Dakle, ne može se taj problem riješiti preko noći. Ono što treba BiH jesu sistemska rješenja, jačanje institucija i jačanje pravosuđa. Imamo situaciju sa pravosuđem na državnom nivou: kako očekivati da pravosuđe radi u situaciji kada imate prijedlog zakona u Parlamentu o ukidanju Suda i Tužilaštva BiH?

Jačanje institucija

To definitivno ne stvara dobru klimu za borbu protiv korupcije u kojoj bi se ljudi koji rade u pravosuđu osjećali zaštićeno i sigurno, da mogu da rade svoj posao i imaju nezavisnost. Dakle, jačanje institucija je prvi prioritet kojim se mora posvetiti pažnja, jačanje Agencije koja je formirana, jačanje Centralne



KORUPCIJA I REFORMA
Ne možemo provesti reformu pravosuđa ako se ne suzbije korupcija u pravosuđu, ili reformu obrazovanja ili javne uprave, ili bilo koji segment koji treba da bude reformisan u okviru tih procesa pristupanja Evropskoj uniji

izborne komisije, osiguravanje institucijama koje imaju primarnu ulogu u borbi protiv korupcije adekvatne resurse, osiguravanje dovoljnog stepena nezavisnosti za njihov rad. Jako važnu ulogu ima i civilno društvo i TI je već godinama bio predvodnik aktivnosti organizacija civilnog društva u tom smislu i mislim da je potrebno akcije civilnog društva artikulirati i pokušati napraviti jedan zajednički front civilnog društva kako bi taj pritisak na predstavnike vlasti bio veći.

TAKOREĆI... NULA

“Prvi maj, praznik budžetskih (ne)radnika” naziv je akcije koju su jučer proveli aktivisti Udruženja građana “Oštra nula” u Banjoj Luci, kritikujući Vladu RS-a jer je odlučila da su za prvomajске praznike neradna čak tri dana u tom entitetu, u kojem istovremeno ima 155.890 nezaposlenih. U sklopu akcije izveli su performans i kritikovali vlast jer su propala preduzeća, uništeni su industrija, poljoprivreda, mala privreda, loše provedena privatizacija, što sve ukazuje da je RS danas na čistoj nuli. Akciju su slabo popratili rijetki prolaznici u centru Banje Luke. Ipak, to je bila jedina akcija povodom 1. maja.

